Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Lausunto

4.9.2025

VN/34601/2024
VN/34601/2024-PLM-61

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Puolustusministeriön lausunto

Puolustusministeriö on perehtynyt luonnokseen hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta. Pääesikunta on antanut lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta puolustusministeriölle.

Puolustusministeriö toteaa taustoituksena, että sotatieteellisiin tutkintoihin kuuluvat sotatieteiden kandidaatin (SK) ja sotatieteiden maisterin (SM) tutkinnot sekä sotatieteiden tohtorin (ST) jatkotutkinto. Tutkinto-opetuksesta vastaa Maanpuolustuskorkeakoulu (MPKK), joka on Puolustusvoimiin kuuluva sotatieteellinen korkeakoulu. Sotatieteiden kandidaatin tutkinto muodostuu 180 opintopisteestä sekä sotilasammatillisista opinnoista. Sotatieteiden kandidaatti nimitetään valmistumisensa jälkeen määräaikaiseen nuoremman upseerin virkaan. Sotatieteiden kandidaatit palvelevat nuoremman upseerin virassa noin viisi vuotta, jonka jälkeen he aloittavat maisteriopinnot. Sotatieteiden maisterin tutkinto muodostuu 120 opintopisteestä sekä sotilasammatillisista opinnoista. Suoritettuaan maisteriopintonsa henkilö nimitetään Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen upseerin virkaan.

Maanpuolustuskorkeakoulu ei sotatieteellisenä korkeakouluna kuulu yliopistolain tai ammattikorkeakoululain soveltamisalan piiriin, vaan siitä on säädetty omalla lailla (laki Maanpuolustuskorkeakoulusta, 1121/2008). Nyt lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä kuitenkin todetaan ehdotetun yhden opiskelupaikan säännön koskevan korkeakoulujen yhteishakua, jossa MPKK puolestaan on ollut mukana. MPKK ei tällä hetkellä kuulu opinto- ja tutkintorekisterilain soveltamisalaan, mutta tavoitteena on myös jatkossa osallistua korkeakoulujen yhteishakuun.

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Maanpuolustuskorkeakoululla on muihin korkeakouluihin verrattuna poikkeava rooli ”työnantajakorkeakouluna”. MPKK:lla suoritettavien opintojen toteutus poikkeaa merkittävästi muista korkeakouluista. Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen upseerien (pois lukien lentoupseerit[1]) ei ole mahdollista suorittaa maisterin tutkintoa suoraan kandidaatin tutkinnon jälkeen ilman työelämäjaksoa. Opinto-oikeuden näkökulmasta tämä tarkoittaa, että tullessaan hyväksytyksi sotatieteiden kandidaatin opintoihin, upseeriksi opiskelevalla on opinto-oikeus Maanpuolustuskorkeakoulussa noin 10 vuoden ajan, aina siihen asti, kunnes hän valmistuu maisteriksi.

Mikäli ehdotettu lakimuutos koskisi myös yhteishaussa mukana olevan MPKK:n opiskelijoita, sotatieteellisiä perustutkintoja opiskelevat upseerit joutuisivat asemaan, joka ei käytännössä mahdollista osaamisen kartuttamista ja opiskelua sotatieteiden lisäksi muissa tutkintoon johtavissa opinnoissa ennen kuin maisterin tutkinto on suoritettu. Ajallisesti tämä noin 10 vuoden jakso on varsin pitkä verrattuna monien muiden alojen opintoihin, joissa maisterin tutkinto on mahdollista suorittaa huomattavasti lyhyemmässä ajassa.

[1] Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen lentoupseerit (ohjaajat) opiskelevat alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon peräkkäin. Sotatieteiden kandidaattitutkinnon kesto on kolme (3) vuotta ja lentoupseerien sotatieteiden maisteritutkinnon kesto on seitsemän (7) vuotta. Opiskeluaika on yhteensä kymmenen (10) vuotta. Lentoupseeriksi opiskelevien ei ole mahdollista suorittaa maisteritutkintoa opetussuunnitelmassa määritettyä lyhyemmässä ajassa.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Puolustusministeriö PL 31 00131 Helsinki	 Eteläinen Makasiinikatu 8 Helsinki	 0295 16001 +358 295 16001		 kirjaamo.plm@gov.fi www.defmin.fi

Sotatieteiden kandidaatin tutkinnon opintojen osalta lakimuutoksella ei arvioida olevan suoraa vaikutusta opiskelijoiden asemaan. Hakeutumisessa ja opiskelijavalinnoissa kandidaattiopintoihin noudatetaan tällä hetkellä yhden opiskelupaikan sääntöä. Kandidaatin opinnot ovat tiivis ja rakenteeltaan yhtäjaksoinen kokonaisuus, joka ei käytännössä mahdollista samanaikaista useampaan tutkintoon liittyvien opintojen suorittamista. Maisteriopinnot ovat rakenteeltaan vastaava kokonaisuus.

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Puolustusvoimat tarvitsee erityisosaajia, joilla on laaja-alaista osaamista eri aloilla. Sotatieteiden kandidaatin ja sotatieteiden maisterin tutkinnon välissä suoritettava työelämävaihe on ajanjakso, jolloin upseereiksi opiskelevat voivat kartuttaa tätä osaamista myös muiden alojen opintojen muodossa. Sotatieteiden maisterin opiskeluoikeuden menettämisellä toisen opiskeluoikeuden vuoksi olisi kielteisiä vaikutuksia Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilöstösuunnitteluun ja sen ennakoitavuuteen sekä upseerien osaamisen rakentamiseen ja valmiuksien kehittämiseen.

Puolustusvoimien on lisäksi tuotettava tarvittava määrä upseereita voidakseen täyttää lakisääteiset tehtävänsä, minkä vuoksi sotatieteiden maisterin tutkinnon suorittaminen sotatieteiden kandidaatin tutkinnon ja työelämävaiheen jälkeen on turvattava. Puolustusministeriö pitää välttämättömänä, että sotatieteiden kandidaatin tutkinnon suorittaneet säilyttävät sotatieteiden maisterin opinto-oikeuden, vaikka he vastaanottaisivat opinto-oikeuden toiseen alempaan ja/tai ylempään korkeakoulututkintoon.

Hallitusneuvos lainsäädäntöjohtajana Hanna Nyholm

Hallitussihteeri Elina Kokkonen

Liitteet -
Jakelu OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi PLM Kansliapäällikkö Esa Pulkkinen
PLM Erityisavustaja Dani Niskanen
PLM Erityisavustaja Antti Vesala
PLM HO Osastopäällikkö Teemu Penttilä
Pääesikunta
PLM RO Henkilöstöyksikkö
PLM PO Tutkimus- ja analyysiyksikkö

VN/34601/2024-PLM-61

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Kokkonen Elina 913245208	Nyholm Hanna 91336151E
2025-09-04	2025-09-04